//

VOORTGANGSRAPPORT

VLAAMS KLIMAATFONDS

2013-2025

//

Inleiding 3
1 Oorsprong en ontvangsten VKF 2013-2025 4
2 Bestemmingen en uitgaven VKF 2013-2025 7
3 Vlaamse klimaatmaatregelen 10
4 Aankoop emissierechten 17
5 Compensatie voor indirecte emissiekosten 17
6 Flankerend beleid voor het terugdringen van bijkomende ruimte-inname 19
7 Internationale klimaatfinanciering 20

Inleiding

In dit voortgangsrapport worden de ontvangsten en uitgaven van het Vlaams Klimaatfonds (VKF) van 2013 tot 2025 besproken. In deze periode zijn er negen grote bestedingsrondes, zgn. VKF-rondes, doorgegaan.

Het eerste hoofdstuk gaat dieper in op de ontvangsten van het VKF, terwijl in de overige hoofdstukken de uitgaven aan de vijf bestedingscategorieën - Vlaamse klimaatmaatregelen, aankoop van emissierechten, compensatie voor indirecte emissiekosten, flankerend beleid voor de bouwshift, en internationale klimaatfinanciering – worden toegelicht.

Inmiddels werden bijna 90 maatregelen die bijdragen aan de Vlaamse klimaatdoelstellingen gefinancierd door het VKF. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze maatregelen is verspreid over verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid. Deze entiteiten ontvangen het geld uit het VKF en rapporteren aan het Vlaams Energie en Klimaatagentschap (VEKA) over de voortgang van deze individuele maatregelen. Een compilatie van deze gedetailleerde rapportering over de voortgang van deze individuele maatregelen tot einde 2025 is terug te vinden op de website van de Vlaamse overheid (https://www.vlaanderen.be/veka/energie-en-klimaatbeleid/vlaams-klimaatfonds).

1 Oorsprong en ontvangsten VKF 2013-2025

Op 27 april 2012 besliste de Vlaamse Regering het Vlaams Klimaatfonds (VKF) op te richten in de vorm van een organiek begrotingsfonds[1].

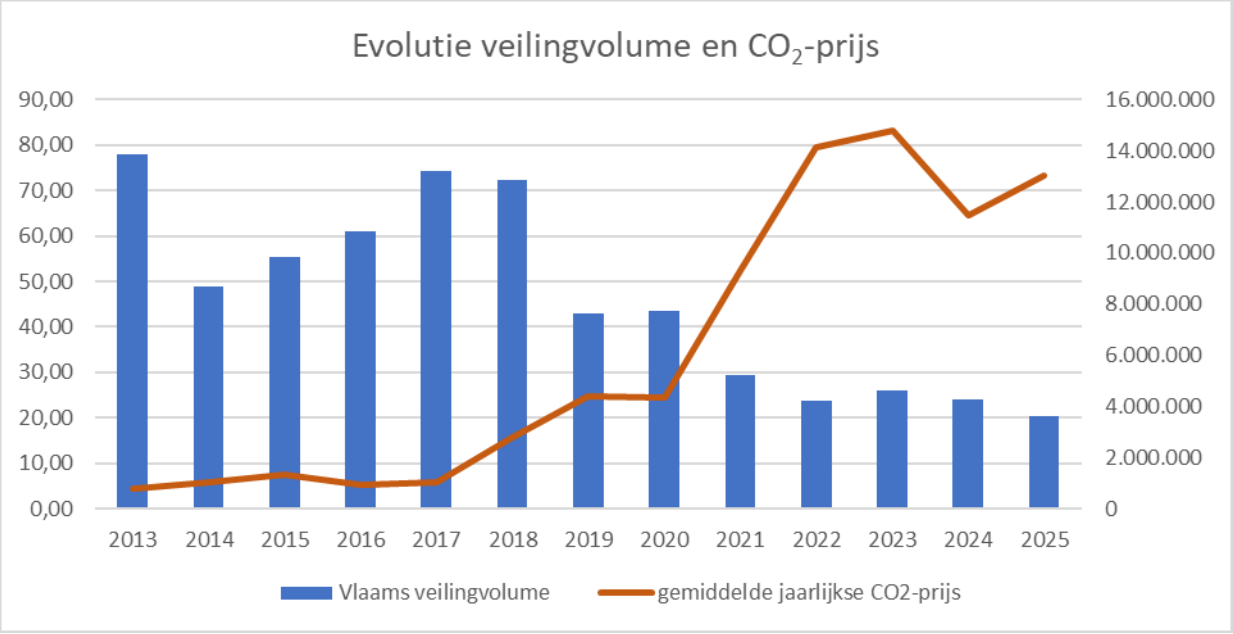
Een eerste eenmalige ontvangst was de opbrengst van de verkoop in 2013 van het restant van de Vlaamse nieuwkomersreserve in het kader van het Europese systeem van emissiehandel (EU ETS) in de handelsperiode 2008-2012. Deze verkoop leverde 36,4 miljoen euro op. Een tweede eenmalige ontvangst is een boete die opgelegd was aan een luchtvaartmaatschappij voor het niet naleven van de EU ETS verplichtingen voor de luchtvaart. Deze boete bedroeg 1,4 miljoen euro (in 2013).

De overgrote meerderheid van de ontvangsten van het VKF zijn echter afkomstig van de veiling van emissierechten in de context van het EU ETS. België ontving vanaf de handelsperiode 2013-2020 zo'n 2,45 % van de Europese veilinginkomsten. In de lopende periode 2021-2030 ontvangt België 2,86% op het gedeelte zonder de solidariteitsbijdrage (van 10%), wat overeenkomt met een aandeel van 2,57%[2]. Deze inkomsten komen op een centrale Belgische rekening terecht. In december 2015 werd een politiek akkoord bereikt over de verdeling van de Belgische veilingopbrengsten tussen de Gewesten en de federale overheid. Dit werd bekrachtigd in het samenwerkingsakkoord van 12 februari 2018 betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2013-2020. Hierin is vastgelegd dat het Vlaams Gewest voor een eerste schijf (ten belope van 326 miljoen euro) een aandeel kreeg van 53%. De verdeelsleutel wijzigde licht voor inkomsten uit daaropvolgende veilingen, met een Vlaams aandeel van 52,76%. In navolging van het politieke akkoord werden in december 2016 de eerste kasinkomsten doorgestort van de centrale Belgische rekening naar het VKF. Voor de periode 2021-2022 werd in december 2023 een nieuw Belgisch samenwerkingsakkoord[3] door alle parlementen goedgekeurd, waardoor de veilinginkomsten voor deze periode eind 2023 van de rijksrekening naar het VKF konden worden doorgestort. Daarbij werd dezelfde verdeelsleutel (een Vlaams aandeel van 52,76%) gehanteerd. Voor de intra-Belgische verdeling van de veilinginkomsten vanaf 2023 is een nieuw samenwerkingsakkoord nodig. Bij gebrek hieraan blijven de veilinginkomsten vanaf 2023 geblokkeerd op de rijksrekening en zijn er dus geen effectieve ontvangsten meer in het VKF.

De veilinginkomsten worden volledig bepaald door de hoeveelheid geveilde emissierechten en de prijs per emissierecht (de zogenaamde CO_2-prijs). Ten gevolge van de opbouw van het surplus aan emissierechten is de prijs van een emissierecht onder het EU ETS sterk gedaald tussen 2008 en 2013. Beleidsmakers hebben sindsdien verschillende maatregelen genomen om de prijs te ondersteunen. Zo werd in 2013 als eerste stap beslist om de veilinghoeveelheden in de periode 2014-2016 uit te stellen tot in 2019-2020. In 2015 werd vervolgens beslist om een Markt Stabiliteits Reserve (MSR) op te richten om op automatische wijze vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. Dit resulteerde in sterk verminderde veilingvolumes vanaf 2019. De veilingprijs bleef lange tijd onder de 10 euro per emissierecht. Onder invloed van de herziening van de Richtlijn Emissiehandel en de verminderde veilingvolumes is er een sterke stijging van de prijs sinds de tweede helft van 2017. De CO_2-prijs kende een kleine terugval in 2020 maar in 2021 was er opnieuw een sterke stijging. Eind december 2022 overschreed de CO_2-prijs de grens van 80 euro per emissierecht.

[1] Decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012, art. 14.
[2] Besluit (EU) 2020/2166 van de Commissie van 17 december 2020 betreffende de bepaling van de door de lidstaten te veilen aandelen in de periode 2021-2030 van het EU-emissiehandelssysteem.
[3] Samenwerkingsakkoord van 22 september 2023 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende sommige bepalingen van de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor het begin van de periode 2021-2030 en de verdeling van de federale opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor de jaren 2015 tot en met 2020.

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne kende de CO_2-prijs vanaf 2022 aanzienlijke schommelingen, maar in 2023 werd alsnog een gemiddeld niveau van 83,06 euro per emissierecht bereikt. Vanaf eind 2023 zette zich een dalende prijstrend in, waardoor de CO_2-prijs gedurende 2024 aanzienlijk lager lag dan in de twee voorgaande jaren. Deze daling was voornamelijk toe te schrijven aan een verminderde vraag naar emissierechten als gevolg van een lagere industriële activiteit, dalende gasprijzen, de voortschrijdende decarbonisatie van de Europese energiesector en de bijkomende veiling van emissierechten in het kader van het REPowerEU-plan[4]. Hierdoor bedroeg de gemiddelde prijs in 2024 64,67 euro per emissierecht. In 2025 herstelde de gemiddelde veilingprijs zich dan weer tot 73,37 euro per emissierecht. Deze stijging is voornamelijk te verklaren door de anticipatie van de markt op een structureel krapper aanbod aan emissierechten.

Figuur 1: Evolutie veilingvolume voor Vlaanderen en gemiddelde CO_2-prijs 2013-2025[4].

Bovenstaande elementen weerspiegelen zich in de inkomsten van het VKF. In 2013 was er een eenmalige kasinkomst, door de veiling van de nieuwkomersreserve en de boete. Vervolgens duurde het tot 2016 voor nieuwe kasinkomsten binnenkwamen, afkomstig van de veiling van emissierechten. In 2016 zelf werd de inkomst voor de jaren 2013-2016 gestort, de volgende jaren werd een meer gelijkmatige veilingopbrengst doorgestort aan het VKF.

Door het tijdelijk ontbreken van een akkoord over de verdeling van de veilinginkomsten heeft Vlaanderen sinds begin 2021 geen (regelmatige) kasinkomsten meer ontvangen. De financiering van maatregelen gebeurde in 2021 volledig met de nog beschikbare kasmiddelen. In 2022 werden ook nog beschikbare kasmiddelen aangewend, o.a. voor de maatregelen die onder de 5de VKF-ronde vallen en voor internationale klimaatfinanciering. Sinds 2022 worden een deel van de maatregelen, met name degene onder de 6de, 7de, 8ste en 9de VKF-ronde, betaald vanuit een Klimaatprovisie die geprefinancierd wordt vanuit de algemene uitgavenbegroting. De doorstorting eind 2023 van het Vlaamse aandeel in de veilingopbrengsten voor de periode 2021-2022 werd begin 2024 gebruikt om Financiën en Begroting via desaffectatie te compenseren voor de algemene middelen die sinds 2022 werden gebruikt voor de financiering van klimaatmaatregelen, ICL en de bouwshift. Op basis van de verwachte veilingopbrengsten van het kalenderjaar 2024, de verwachte uitgaven voor de bijdrage aan het

[4] Bij de inschatting van het volume voor 2023-2025 werd uitgegaan van dezelfde intra-Belgische verdeelsleutel die in de voorgaande jaren werd gehanteerd, nl. 52,76%.

rentekrediet, de energielening en het Vlaams klimaatbeleid in 2024 en de verwachte uitgaven voor ICL van 2025, werd een tekort van -22.423.000 euro verwacht einde 2024. Dit bedrag werd in 2025 eenmalig geïnjecteerd vanuit de algemene begroting.

De effectieve doorstortingen vanuit de rijksrekening in de periode 2013 – 2025, de eenmalige ontvangsten in 2013 en de begrotingsinjectie in 2025 leidden tot een totale kasinkomst voor het VKF van 1.566.702.760 euro.

Jaar	Kasinkomsten
2013	37.849.500
2016	235.061.689
2017	70.448.652
2018	216.210.353
2019	188.230.596
2020	187.853.418
2021	0
2022	0
2023	608.625.552
2024	0
2025	22.423.000
Totaal	**1.566.702.760**

Tabel 1: Kasinkomsten 2013-2025 van het VKF in euro.

De kasinkomsten van het VKF verschillen evenwel van de inkomsten die ESR-matig in de Vlaamse begroting worden opgenomen voor het VKF. Overeenkomstig de door Eurostat vastgelegde methodiek moet voor die ESR-matige inkomsten immers rekening gehouden worden met de door een lidstaat geveilde emissierechten die ingeleverd kunnen worden door installaties. Dit betekent dat de inkomsten van een begrotingsjaar voor de periode 2013-2023 ESR-matig overeenkomen met de geveilde emissierechten in de periode 1 mei in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar tot 30 april in het begrotingsjaar. Door een aanpassing van de aanrekeningsregels wordt de periode waarop de ESR-matige inkomsten worden bepaald vanaf begrotingsjaar 2024 gewijzigd naar een kalenderjaar[5]. De veilinginkomsten voor een begrotingsjaar worden vanaf dan bepaald door de veilingopbrengsten van het voorgaande kalenderjaar (januari t.e.m. december). Aangezien de opbrengsten van de eerste vier maanden van veilingjaar 2023 al aangerekend werden bij het begrotingsjaar 2023, werden de ESR-aanrekenbare opbrengsten voor het begrotingsjaar 2024 beperkt tot de resterende acht maanden van het veilingjaar 2023. Hierdoor vormt het begrotingsjaar 2024 een overgangsjaar met relatief weinig ESR-matige inkomsten. De opbrengsten van veilingjaar 2024 werden volledig bij het begrotingsjaar 2025 aangerekend.

[5] Manual on Government Deficit and Debt – Implementation of ESA 2010 (2022 edition), Publications Office of the European Union, 2023.

Jaar	ESR-inkomsten
2013	37.849.500
2014	83.389.291
2015	53.730.515
2016	71.381.390
2017	59.352.826
2018	102.048.194
2019	213.381.000
2020	185.037.423
2021	202.942.226
2022	360.695.714
2023	304.162.102
2024	255.996.923
2025	274.773.410
Totaal	**2.204.776.514**

Tabel 2: ESR-matige veilingopbrengsten 2013-2025 van het VKF in euro[6].

De totale ESR-matige inkomsten in de periode 2013-2025 zijn gelijk aan de som van de veilingopbrengsten en de eenmalige injectie van 22.423.000 euro in 2025: **2.227.199.514 euro.**

2 Bestemmingen en uitgaven VKF 2013-2025

Het oprichtingsdecreet bepaalt voor welke doeleinden het VKF kan worden aangewend. Ingevolge het programmadecreet bij de begrotingsopmaak 2027 wordt deze regeling vanaf 1 januari 2027 verruimd en geactualiseerd. De inkomsten van het VKF kunnen vanaf dan worden gebruikt voor:

- de uitvoering van het energie- en klimaatbeleid in Vlaanderen, waaronder ook maatregelen in ETS-sectoren en maatregelen inzake energie-efficiëntie en hernieuwbare energie (verder 'Vlaamse klimaatmaatregelen' genoemd, zie hoofdstuk 3);
- de uitvoering van het Vlaamse beleid inzake flexibiliteitsmechanismen die zijn vastgesteld in Europese of internationale regelgeving of akkoorden (zie hoofdstuk 4);
- het voorkomen of beperken van het verlies aan concurrentievermogen van Vlaamse ondernemingen ten gevolge van het Europese of internationale klimaatbeleid en het ondersteunen van de decarbonisering van ondernemingen in Vlaanderen (waaronder de compensaties voor indirecte emissiekosten of indirect carbon leakage, ICL, zie hoofdstuk 5);
- de Vlaamse bijdrage aan de internationale steun aan ontwikkelingslanden in hun strijd tegen klimaatverandering (zie hoofdstuk 7);

[6] Voor de periode vanaf 2023 moet een nieuw Belgisch samenwerkingsakkoord onderhandeld en parlementair bekrachtigd worden. De ESR-matige inkomsten voor het jaar **2023** zijn daarom opgebouwd uit (a) daadwerkelijk ontvangen inkomsten in de periode mei-december 2022 en (b) een inschatting van het bedrag waar Vlaanderen recht op heeft in de periode januari – april 2023, waarbij werd uitgegaan van hetzelfde aandeel van 52,76% in de Belgische inkomsten als in de voorgaande jaren. De ESR-matige inkomsten van het jaar **2024** werden ingeschat volgens dezelfde parameters, maar zijn beperkt tot de laatste 8 maanden van het veilingjaar 2023. De ESR-matige inkomsten van het jaar **2025** zijn eveneens volgens dezelfde parameters berekend, gebaseerd op het volledige veilingjaar 2024.

- beleidskosten voor de voorbereiding en organisatie van klimaatveilingen of voor bijdragen in het kader daarvan (niet van toepassing in Vlaanderen);
- de uitvoering van het Vlaamse flankerend beleid om bijkomende ruimte-inname voor wonen en werken terug te dringen, de realisatie van de Vlaamse doelstellingen inzake landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw, en andere klimaatadaptatiemaatregelen in Vlaanderen (waaronder de 'Bouwshift', zie hoofdstuk 6).

Tegen eind 2025 waren er negen momenten doorgegaan waarop de Vlaamse Regering besliste over een pakket aan maatregelen (Klimaatmaatregelen en internationale klimaatfinanciering) die gefinancierd konden worden vanuit het VKF[7] (zgn. VKF-rondes):

- 1ste ronde: de besteding van het restant van de nieuwkomersreserve (21,5 miljoen euro) in 2012-2013;
- 2de ronde: de beslissing in het kader van de Vlaamse klimaattop in 2016 over 324 miljoen euro;
- 3de ronde: de beslissing in het kader van de begrotingsaanpassing 2018 over de meerinkomsten van 114 miljoen euro dankzij de gestegen ETS-prijs;
- 4de ronde: in maart 2019 heeft de Vlaamse Regering bijkomend beslist over de bestemming van 75 miljoen euro;
- 5de ronde: de mededeling aan de VR van december 2020 voor de verdeling van 73,6 miljoen euro[8];
- 6de ronde: de mededeling aan de VR van december 2021 voor de verdeling van 169,6 miljoen euro, plus de mededeling aan de VR van februari 2022 voor de verdeling van 43,7 miljoen euro, samen 213,3 miljoen euro;
- 7de ronde: de mededeling van de VR van 5 mei 2023 voor de verdeling van 113 miljoen euro;
- 8ste ronde: de mededeling van de VR van 15 maart 2024 voor de verdeling van 78 miljoen euro;
- 9de ronde: geen aparte mededeling, wel opgenomen als een verhoging van de Klimaatprovisie in de begroting van 2025.

Deze bestemmingsrondes omvatten zowel de middelen voor interne klimaatmaatregelen, aankoop van emissierechten als internationale klimaatfinanciering. Daarnaast heeft de Vlaamse Regering beslist om de compensatie voor ICL uit het VKF te financieren vanaf 2017. De verdeling tot en met 2025, van de bestemde middelen over de bestedingscategorieën ziet er als volgt uit:

Bestedingscategorie	Bedrag	Aandeel
Uitvoering Vlaamse klimaatmaatregelen	991.132.302	43,5%
- reeds betoelaagd of herverdeeld naar de entiteiten	875.203.901	
- nog te betoelagen of te herverdelen	115.928.401	
Aankoop emissierechten	1.537.305	0,1%
Compensatie indirecte emissiekosten (op ESR-basis)	1.095.553.389	48,1%
Internationale klimaatfinanciering	88.350.593	3,9%
- reeds betoelaagd naar projecten	86.763.881	
- nog te betoelagen	1.586.712	
Flankerend beleid ruimtebeslag ('Bouwshift')	100.000.000	4,4%
Totaal	**2.276.573.589**	**100,0%**
Inkomsten (veilingopbrengsten, boetes, eenmalige injecties)	2.227.199.514	

[7] Inclusief uitgaven vanuit de Klimaatprovisie, zie hoofdstuk 1.

[8] In dezelfde periode (oktober 2020) besliste de Vlaamse Regering om maximaal 50 miljoen euro te voorzien voor het Renteloos Renovatiekrediet en de energielening+ in de periode 2021-2024. Dit bedrag wordt verder in dit rapport bij (boven op) de 5de ronde gerekend. In de periode 2021-2024 werd hiervoor 47.523.000 euro uit het VKF overgemaakt aan het Energiefonds.

Saldo	**-49.374.075**	

Tabel 3: Bestemming VKF-middelen in 2013-2025, beleidskredieten, in euro.

Een aantal maatregelen wordt rechtstreeks uit het VKF gefinancierd (vnl. de klimaatmaatregelen waar het departement Omgeving voor verantwoordelijk is, maar ook al de kredieten voor internationale klimaatfinanciering). Voor de andere zijn de nodige toelagen overgedragen aan de entiteiten verantwoordelijk voor de uitvoering van deze maatregelen, althans voor de maatregelen die onder de eerste vijf rondes vallen. De entiteiten hebben de maatregelen verder uitgewerkt (bv. in de vorm van een subsidiestelsel voor energiebesparende technieken) vooraleer de middelen vastgelegd werden. Nog niet alles van deze toelagen werd inmiddels vastgelegd en besteed door de entiteiten. Tenslotte zorgen de entiteiten voor de uitbetalingen op het moment dat de subsidies uitgekeerd worden of de investeringen gerealiseerd zijn. Het is dus normaal dat er een tijdsspanne zit tussen het moment van de toelage uit het VKF, en de omzetting hiervan in vastleggingen en betalingen ter hoogte van de entiteiten.

Voor de maatregelen die onder de 6de, 7de, 8ste en 9de ronde vallen gebeurt de overdracht van middelen naar de entiteiten via herverdelingen van vastleggings- en vereffeningskredieten naar gelang de behoeften van de entiteiten. Deze bedragen zijn gelimiteerd aangezien niet méér vastleggingskrediet mag worden herverdeeld dan de entiteiten in hetzelfde begrotingsjaar zullen vastleggen. Voor de maatregelen vanaf de 6de ronde wordt het door de Vlaamse Regering goedgekeurde budget dus slechts met mondjesmaat herverdeeld. Dit in tegenstelling tot de voorgaande jaren, waarbij de volledige beleidskredieten in één beweging en voor het volledige budget aan de entiteiten werden betoelaagd.

Budgetten waarvoor de Vlaamse regering zich heeft geëngageerd maar die nog niet naar de entiteiten werden betoelaagd of herverdeeld, worden in tabel 3 vermeld als 'nog te betoelagen' of 'nog te herverdelen'. Het totale bedrag aan engagementen ligt hoger dan de ESR-matige ontvangsten van het VKF. Hierdoor is er een negatief saldo ontstaan in het VKF, dat echter virtueel is aangezien een groot deel van deze engagementen geprefinancierd wordt met algemene middelen via provisie-artikels. Het ontstaan van dit tekort situeert zich in 2024, bij de verandering van de ESR-aanrekeningsregels (zie hoofdstuk 1). Door deze verandering werden de aanrekenbare inkomsten bij de begrotingsaanpassing van 2024 sterk beperkt, maar de eerder genomen engagementen werden behouden.

Voor ICL wordt in bovenstaande tabel de uitgave op ESR-basis opgenomen, dat wil zeggen dat hier ook al het gereserveerde VKF-budget voor 2026 in is opgenomen[9].

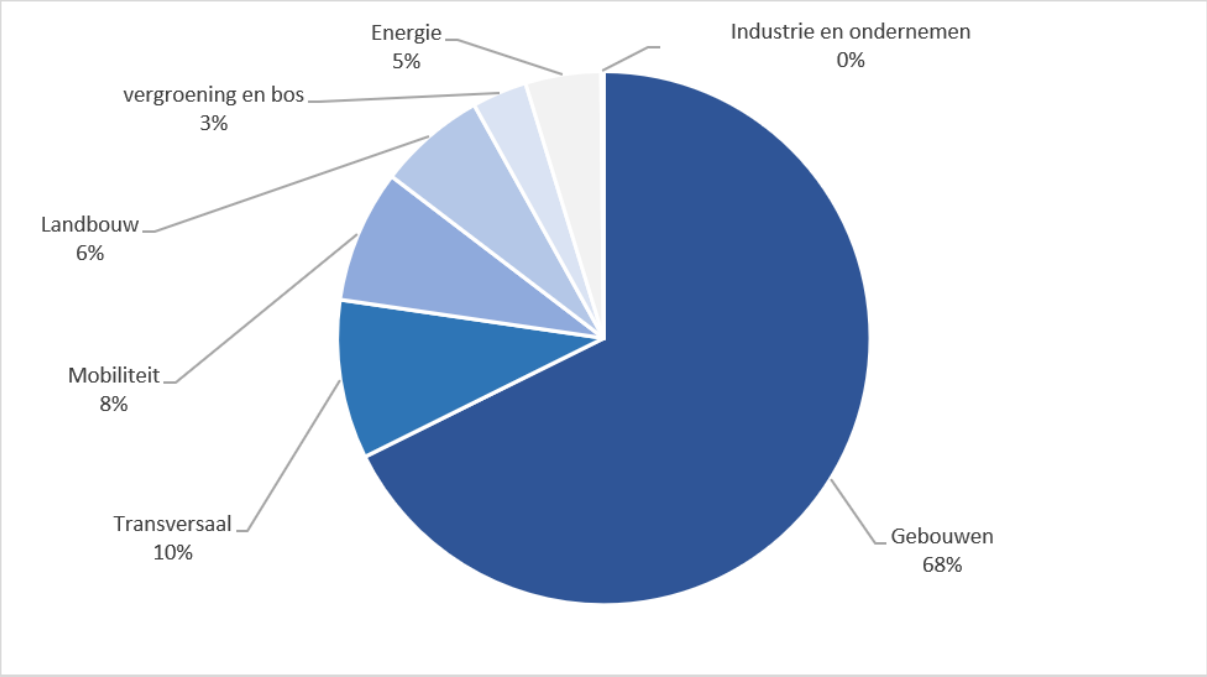
Het verschil tussen inkomsten en uitgaven wordt, aangezien het een begrotingsfonds betreft, steeds overgedragen naar het volgende jaar. Het bedrag voorzien op de Klimaatprovisie voor de uitgaven verbonden aan de 6de t.e.m. de 9de ronde, is evenzeer geruiterd naar het volgende jaar. Het cumulatieve (negatieve) saldo 2013-2025 tussen ESR-inkomsten en ESR-uitgaven wordt dus overgedragen naar begrotingsjaar 2026.

[9] De bedrijven worden in jaar x gecompenseerd vanuit het Fonds voor Innovatie en Ondernemen (voorheen: Hermesfonds). Dit bedrag wordt het daaropvolgende jaar vanuit het VKF terugbetaald aan het FIO. Het totaalbedrag in tabel 3 bevat reeds de compensatie die het FIO in 2025 heeft betaald aan de bedrijven en dat pas in 2026 door het VKF wordt terugbetaald aan het FIO. De twee eerste jaren (2014-2015) werden niet vanuit het VKF gefinancierd, en zijn dus niet opgenomen in het totaalbedrag in tabel 3.

3 Vlaamse klimaatmaatregelen

We clusteren in dit hoofdstuk de VKF-middelen bestemd voor Vlaamse klimaatmaatregelen in zeven sectoren: gebouwen (zowel residentiële als tertiaire gebouwen), transport, landbouw, energie, transversaal (gericht op meerdere sectoren), vergroening en bos en tenslotte industrie en ondernemen.

Figuur 2 toont de verdeling van de beleidskredieten in de periode 2013-2025 over deze sectoren.

Figuur 2: Verdeling VKF-beleidskredieten 2013-2025 voor Vlaamse klimaatmaatregelen per sector, zoals weergegeven in tabel 4 (beperkt tot de kredieten die reeds werden betoelaagd of herverdeeld naar de entiteiten).

Op de website van de Vlaamse overheid (https://www.vlaanderen.be/veka/energie-en-klimaatbeleid/vlaams-klimaatfonds) wordt per maatregel een korte stand van zaken van de uitvoering van elke maatregel tot eind 2025 geschetst. Hierbij wordt ook aangegeven hoeveel van de toegekende VKF-middelen inmiddels zijn vastgelegd en uitbetaald (toestand tot 31/12/2025). Waar mogelijk worden ook de gerapporteerde gegevens opgenomen die betrekking hebben op de cofinanciering door de entiteiten zelf, het hefboomeffect naar private financiering en de impact van de uitgevoerde maatregelen in termen van energiebesparing en broeikasgasreducties. Voor de maatregelen gefinancierd met middelen van de eerste vier VKF-rondes is echter geen geharmoniseerde methodiek toegepast, waardoor deze parameters voor de verschillende maatregelen niet goed vergelijkbaar zijn.

Het bestedingskader voor het VKF dat uiteengezet wordt in de 'Visienota betreffende de cofinanciering in functie van de kostenefficiëntie voor allocatie van middelen uit het VKF voor Vlaamse mitigatiemaatregelen' (VR 2020 1109 DOC.0985/1BIS) voorziet echter dat voor elke nieuwe vanuit het VKF gefinancierde klimaatmaatregel een inschatting gemaakt wordt van de verwachte

broeikasgasreductie op basis van een geharmoniseerd sjabloon. De impact van de inzet van het VKF kan dus steeds beter in kaart worden gebracht.

De maatregelen die in de periode 2013-2025 gefinancierd werden vanuit het VKF hebben ook geleid tot broeikasgasreducties in de ETS-sectoren (bijvoorbeeld maatregelen die louter inzetten op elektriciteitsbesparing of hernieuwbare energie) of hebben in bepaalde gevallen bijgedragen aan de adaptatiedoelstellingen (bv. via ontharding bijdragen aan vermindering van wateroverlast en droogte).

Als gevolg van het bestedingskader kunnen sinds 2021 nieuwe maatregelen enkel vanuit het VKF worden gefinancierd indien deze maatregelen gericht zijn op emissiereducties in de sectoren die niet gevat worden door het Europees Systeem van Verhandelbare Emissierechten (EU ETS). Het is immers enkel voor deze niet-ETS sectoren – de gebouwen, transport, landbouw, afval en een klein deel van de industrie – en de LULUCF-sectoren dat de Vlaamse overheid rechtstreeks verantwoordelijk is en de financiële gevolgen moet dragen van eventuele tekorten.

Bovendien wordt via het bestedingskader het principe van cofinanciering toegepast: dit betekent dat de steun vanuit de overheid voor nieuwe broeikasgasreductiemaatregelen niet integraal gefinancierd kan worden vanuit het VKF, maar gedeeltelijk ook met andere Vlaamse of lokale overheidsmiddelen gefinancierd moet worden. Deze cofinanciering zal variëren in functie van de kosteneffectiviteit van de klimaatmaatregel: maatregelen die kosteneffectiever zijn en een groter hefboomeffect bewerkstelligen zullen een grotere cofinanciering ontvangen.

Het bestedingskader ging in vanaf 2021. Het bestedingskader werd in de loop van 2021 herzien, waarbij de maatschappelijke kosteneffectiviteit werd vervangen door de overheidskosteneffectiviteit, die sterker de nadruk legt op het kostenefficiënt omgaan met Vlaamse overheidsmiddelen, als parameter om het cofinancieringspercentage te berekenen (VR 2021 2910 DOC.1220/1BIS). Dit nieuwe bestedingskader werd pas van toepassing op de middelen die vanaf de zesde VKF-ronde zijn verdeeld (uitgaven pas vanaf 2022).

Onderstaande tabel 4 geeft het overzicht van de eerste negen bestedingsrondes, met de beleidskredieten per maatregel, per bestedingsronde en het totaal over de periode 2013-2025. Vastleggingen op en toelagen uit het Klimaatfonds worden aangeduid met ‘Fonds’, de herverdelingen vanuit de Klimaatprovisie met ‘Provisie’. De tabel bevat vanaf de 6de ronde enkel de bedragen die in 2022-2025 werden herverdeeld. Maatregelen vanaf de 6de ronde die t.e.m. 2025 nog geen middelen uit een herverdeling hebben ontvangen, worden niet vermeld in deze tabel.

	Artikel	1°-4° ronde	5° ronde	6° ronde	7° ronde	8° ronde	9° ronde	Totaal 2013-2025
Gebouwen		**342.662.423**	**103.449.756**	**94.267.210**	**20.138.000**	**8.010.000**	**20.000.000**	**588.527.389**
Grondige energetische renovaties en vervangingsbouw van sociale huisvesting (VMSW)	Fonds	124.100.000	8.400.000					132.500.000
	Provisie			25.667.000				25.667.000
Combipremie voor muurisolatie en beglazing (VEKA)	Fonds	3.744.000						3.744.000
Mijn VerbouwPremie (VEKA)	Fonds	7.800.000						7.800.000
Mijn VerbouwPremie (Wonen in Vlaanderen)	Provisie				8.852.000	7.089.000		15.941.000
Warmtepomppremies (VEKA)	Provisie	0		10.964.795				10.964.795
Uitbreiding premie projectbegeleiders collectieve renovaties ('burenpremie') (VEKA)	Fonds	0	1.000.000					1.000.000
Projecten met energieconsulenten (VEKA)	Fonds	0	4.000.000					4.000.000
Begeleiding van sociale doelgroepen voor onderhoud en verduurzaming van de verwarming (VEKA)	Fonds	0	1.400.000					1.400.000
Ondersteuning VME van appartementsgebouwen bij opmaak van renovatiemasterplan (VEKA)	Fonds		2.718.585	81.415				2.800.000
Gespecialiseerde energieconsulenten voor onroerend erfgoed (AOE)	Fonds	363.750						363.750
Educatie en sensibilisatie met het oog op energiezuinig erfgoed (AOE)	Provisie			236.000				236.000
Energieconsulenten toerisme (VLAIO)	Fonds	335.681						335.681
Actieplan Energie-Efficiëntie (VEB)	Fonds	7.000.000						7.000.000
Energetische renovatie van gebouwen in de publieke sector (VEB)	Provisie			4.000.000				4.000.000
Actieplan gebouwen Vlaamse overheid (HFB)	Fonds	52.969.662	1.437.006					54.406.668
	Provisie			149.000				149.000
Vervanging van koelinstallaties in de gebouwen van de Vlaamse overheid (HFB)	Fonds		459.038					459.038
Reductie CO_2-uitstoot Vlaamse overheid door consolidatie van datacenterdiensten (HFB)	Fonds	2.500.000						2.500.000
Verbeteren Energie-efficiëntie van de gebouwen in de sector Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (VIPA)	Fonds	28.000.000	8.200.000					36.200.000
	Provisie			21.320.000	3.113.000			24.433.000
Culturele infrastructuur van bovenlokaal belang (dCJM)	Fonds	17.300.000	3.000.000					20.300.000
	Provisie			6.515.000				6.515.000

Energiebesparing in jeugdinfrastructuur van bovenlokaal belang (dCJM)	Fonds	0	2.851.702					2.851.702
	Provisie			1.282.000				1.282.000
Energetische renovatie van sportinfrastructuur (Sport Vlaanderen)	Fonds		4.200.000					4.200.000
Energiebesparende maatregelen bij zwembaden (Sport Vlaanderen)	Provisie				6.000.000	921.000		6.921.000
Energiebesparende werken en aankopen in toeristische logies (Toerisme Vlaanderen)	Provisie			2.000.000				2.000.000
Energiebesparende investeringen in bestaande gebouwen van vzw de Rand (De Rand)	Fonds	4.500.000						4.500.000
	Provisie			120.000				120.000
Energetische renovatie MRCC-gebouw (bMOW)	Fonds	500.000						500.000
Renovatie Waterbouwkundig laboratorium (bMOW)	Fonds	2.000.000						2.000.000
Energiebesparing in gebouwen VDAB	Fonds	0	2.200.000					2.200.000
	Provisie	0		3.650.000	18.000			3.668.000
REG-investeringen in onderwijs-gebouwen (AGION)	Fonds	48.098.000						48.098.000
Energiebesparing in onderwijsinfrastructuur (AGION)	Provisie			4.678.977	1.019.000			5.697.977
Ondersteuning Luchtkwaliteitsfonds (AGION)	Provisie			7.374.923				7.374.923
Uitfasering van stookolieketels (AGION)	Fonds		1.786.249					1.786.249
	Provisie			927.100				927.100
Energiebesparing in onderwijsinfrastructuur via pilootprojecten onderhouds- en energieprestatiecontracten (AGION)	Fonds		2.917.331					2.917.331
Stookplaatsrenovatie en REG-investeringen in onderwijs-gebouwen (GO!)	Fonds	13.527.000						13.527.000
Energiebesparingen in onderwijsinfrastructuur (GO!)	Fonds	0	1.064.280					1.064.280
	Provisie			300.000	1.136.000			1.436.000
Ondersteuning Luchtkwaliteitsfonds (GO!)	Provisie			3.258.000				3.258.000
Ondersteuning definitieve uitdienstname oude stookolieketels onderwijs (GO!)	Fonds	0	2.792.565					2.792.565
Invoeren van telemetrie in scholen als motor voor energiebesparing (GO!)	Fonds	25.000						25.000
ESCO-projecten in het onderwijs (GO!/VEB)	Fonds	0	7.500.000					7.500.000
REG-investeringen in onderwijsgebouwen van het hoger onderwijs (AHOVOKS)	Fonds	16.845.433						16.845.433

Renovatie schoolmonument Hogere Zeevaartschool Antwerpen (AHOVOKS)	Provisie			1.395.000				1.395.000
Verduurzaming van de infrastructuur van het Instituut voor Tropische Geneeskunde (AHOVOKS)	Provisie			348.000				348.000
Klimaatmaatregelen Departement Onderwijs (dOV)	Fonds	1.353.897						1.353.897
Rollend fonds Noodkopers (VEKA)	Fonds	7.700.000						7.700.000
Sloop- en heropbouwpremie (VEKA)	Fonds	4.000.000						4.000.000
Energielening+ en Renteloos Renovatiekrediet (VEKA)	Fonds	0	47.523.000					47.523.000
	Provisie						20.000.000	20.000.000
Mobiliteit		**54.076.467**	**2.100.000**	**7.872.000**	**0**	**6.000.000**	**0**	**70.048.467**
Versnelde vergroening van de bussenvloot (De Lijn)	Fonds	42.900.000						42.900.000
Flanders Logistics - consulent groene/duurzame logistiek (dMOW)	Fonds	398.170						398.170
Uitbouw van walstroominfrastructuur (De Vlaamse Waterweg)	Fonds	117.000						117.000
Laadpaalinfrastructuur (AWV)	Fonds	337.000						337.000
Laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen gericht op vracht, bussen en stedelijke logistiek (MOW)	Provisie			4.503.000				4.503.000
Publieke laadinfrastructuur voor elektrische wagens op privaat domein (MOW)	Provisie			2.898.000				2.898.000
Premie aankoop zero-emissievoertuigen (MOW)	Provisie					6.000.000		6.000.000
Infrastructuur walstroom, combimobiliteit en laadinfrastructuur (MOW)	Fonds	5.000.000						5.000.000
Actieplan Mobiliteit van de Vlaamse Overheid (HFB)	Fonds	5.324.297	2.100.000					7.424.297
	Provisie	0		471.000				471.000
Landbouw		**11.373.415**	**4.999.928**	**25.170.000**	**8.000.000**	**7.500.000**	**0**	**57.043.343**
Enerpedia 2.0 energieadvies landbouw (LV)	Fonds	390.000						390.000
Enerpedia 3.0 opvolgproject energieadvies landbouw (LV)	Fonds	399.119						399.119
Enerpedia 4.0 opvolgproject energieadvies landbouw (LV)	Fonds	550.000						550.000
Broeikasgasemissie-reducerende maatregelen door het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (LV)	Fonds	8.099.782	2.999.979					11.099.761
	Provisie					7.500.000		7.500.000
EFRO-project GLITCH energie-innovatie glastuinbouw (Proefstation Groententeelt)	Fonds	469.551						469.551
Metheen+ (Inagro)	Provisie			16.000				16.000

BOOST+ (Inagro)	Provisie			13.000				13.000
Methaanreductie door begrazing bij melkvee (ILVO)	Provisie			141.000				141.000
Pocketvergisters randinfrastructuur (LV)	Fonds	464.964						464.964
Ondersteuning Landbouw-klimaatonderzoek (ILVO)	Fonds	1.000.000						1.000.000
Versnelde kwalitatieve uitrol van de klimrektool (ILVO)	Fonds		325.088					325.088
Onderzoek naar de mogelijkheden van koolstoflandbouw in Vlaanderen (CarbonCounts) (LV, ILVO)	Fonds		74.948					74.948
Pre-ecoregeling 'Verhogen van het effectieve organische koolstofgehalte in bouwland via het teeltplan' (LV)	Fonds		925.000					925.000
Pre-ecoregeling 'Verstrekking van veevoeder met een methaanreducerend effect aan melkvee' (LV)	Fonds		674.913					674.913
Vrijwillige stopzetting van varkensstallen (VLM)	Provisie			25.000.000	8.000.000			33.000.000
Energie		**39.379.857**	**0**	**504.000**	**0**	**0**	**0**	**39.883.857**
Stroomversnelling fase 1: Overal zonnepanelen & Overal stroomversnellers (VEKA)	Fonds	2.548.569						2.548.569
Stroomversnelling fase 2: Lokale energieprojecten (VEKA)	Fonds	6.031.288						6.031.288
Warmtenet Antwerpen (VEKA)	Fonds	15.700.000						15.700.000
Strategische uitbreiding van het warmtenet Antwerpen-Noord (VEKA)	Provisie			504.000				504.000
Warmtenet Oostende (VEKA)	Fonds	11.100.000						11.100.000
Warmtepompboilers (VEKA)	Fonds	4.000.000						4.000.000
Transversaal		**21.105.095**	**0**	**30.000.000**	**24.055.000**	**8.676.000**	**0**	**83.836.095**
Oproep lokale klimaatprojecten (dOMG)	Fonds	11.984.288						11.984.288
Subsidies groendaken (dOMG)	Fonds	4.124.971						4.124.971
Subsidies ontharding (dOMG)	Fonds	4.995.836						4.995.836
Het LEKP verderzetten en versterken (ABB)	Provisie			30.000.000	24.055.000	8.676.000		62.731.000
Vergroening en bos		**6.274.750**	**0**	**12.706.000**	**10.000.000**	**0**	**0**	**28.980.750**
Lokale vergroening (ANB)	Fonds	4.274.750						4.274.750
Bosuitbreiding (ANB)	Fonds	2.000.000						2.000.000
Projectoproep aanplant houtkanten (VLM)	Provisie			306.000				306.000
Stikstofsanering in het kader van de PAS (ANB/VLM)	Provisie			10.000.000	10.000.000			20.000.000

Groenblauwe infrastructuur en natte natuur met focus op CO2-captatie (VMM)	Provisie			2.400.000				2.400.000
Industrie en ondernemen		**4.500.000**	**1.000.000**	**1.384.000**	**0**	**0**	**0**	**6.884.000**
Hefboomfinanciering CCS-projecten (VLAIO)	Fonds	2.500.000						2.500.000
Ecologiepremie Plus (VLAIO)	Fonds		1.000.000					1.000.000
Rethink Energy 4 Food (VLAIO)	Provisie			884.000				884.000
Ondersteuning circulaire economie (OVAM)	Fonds	2.000.000						2.000.000
Klimaatmitigatie in de afvalsector (OVAM)	Provisie			500.000				500.000
Eindtotaal		**479.372.007**	**111.549.684**	**171.903.210**	**62.193.000**	**30.186.000**	**20.000.000**	**875.203.901**

Tabel 4: Bestemming VKF-middelen per klimaatmaatregel in 2013-2025, beleidskredieten (toelagen en herverdelingen), in euro.

4 Aankoop emissierechten

Op 23 juli 2013 werd een algemene offertevraag gelanceerd voor de aankoop van bijkomende Kyoto-eenheden voor het overbruggen van de resterende reductie-inspanning in de niet-ETS-sectoren in de verbintenisperiode 2008-2012. Via deze oproep werd een volume van 5 miljoen Kyoto-eenheden aangekocht voor een totaalbedrag van 1.537.305 euro. Deze aankoop werd gefinancierd met middelen uit het VKF. Daarna werden er met VKF-middelen geen uitgaven meer gedaan voor de aankoop van bijkomende Kyoto-eenheden.

Slechts een deel van het aangekochte volume werd ingezet voor het aanzuiveren van het tekort in de verbintenisperiode 2008-2012. De resthoeveelheid werd aangehouden als een vorm van verzekering tegen de grote onzekerheden die verbonden zijn aan de prognoses, het effect van het bestaande beleid en de impact van externe parameters (weersomstandigheden, economische groei, energieprijzen, …). Voor de compensatie van het negatief saldo aan emissieruimte in 2019 heeft Vlaanderen opnieuw een beroep gedaan op de opgebouwde bufferhoeveelheid aan Kyoto-eenheden.

Het gebruik van deze internationale flexibiliteitsvorm, voorzien in het Protocol van Kyoto, is momenteel niet meer voorzien in de Europese regelgeving voor het aanzuiveren van eventuele tekorten in de periode 2021-2030.

5 Compensatie voor indirecte emissiekosten

Het Vlaams Gewest kiest ervoor om binnen de contouren van de Europese staatssteunregels de door Europa toegelaten compensaties toe te kennen aan ondernemingen die ten gevolge van indirecte CO_2-kosten in de elektriciteitsprijs concurrentiekracht dreigen te verliezen. Ook de ons omringende landen maken van deze mogelijkheid gebruik. In de staatssteunregels zijn de sectoren geselecteerd die in aanmerking komen voor de steun. Daarnaast is vastgelegd dat de steun wordt uitbetaald op basis van benchmarks (waardoor de drijfveer voor efficiëntie behouden blijft), de reële CO_2-prijs en een dalende steunintensiteit. In Vlaanderen is o.a. de bijkomende voorwaarde opgelegd dat ondernemingen toegetreden moeten zijn tot de voor hen relevante energiebeleidsovereenkomst.

Sinds 2014 kunnen in aanmerking komende ondernemingen een aanvraag indienen voor een compensatiebetaling. Hiervoor dienen ze de relevante gegevens m.b.t. productie- en elektriciteitsverbruik van het voorbije jaar te rapporteren aan de Vlaamse Overheid. Na verificatie door het Verificatie Bureau Benchmarking Vlaanderen wordt de steun uitbetaald binnen een termijn van één jaar nadat de indirecte CO_2-kosten gemaakt zijn. Het VLAIO staat in voor de implementatie van de compensaties.

Het globale bedrag dat in Vlaanderen is toegekend is per jaar (ESR-matig) weergegeven in onderstaande tabel 5.

Jaar	Steun-intensiteit	Relevante emissiefactor (ton CO_2/MWh)	Relevante CO_2-prijs (euro/ton CO_2)	Compensaties door FIO (uitbetalingen) aan bedrijven (euro)	Compensaties door VKF (uitbetalingen) aan FIO (euro)
2014	85%	0,76	7,93	49.300.667	0
2015	85%	0,76	4,68	29.960.937	0
2016	85%	0,76	6,17	39.383.616	0
2017	80%	0,76	7,80	46.750.372	39.384.000
2018	80%	0,76	5,40	31.724.502	46.622.309
2019	80%	0,76	5,88	35.937.665	31.724.503
2020	75%	0,76	16,17	89.945.006	35.938.000
2021	75%	0,76	25,21	137.090.545	89.945.006
2022	75%	0,51	25,09	75.237.792	137.090.545
2023	75%	0,51	54,06	150.465.048	75.237.792
2024	75%	0,51	83,59	229.901.885	148.738.000
2025	75%	0,51	89,30	259.244.301	231.628.933
Totaal				**1.174.942.336**	**836.309.088**

Tabel 5: Overzicht van de door het Fonds voor Innoveren en Ondernemen toegekende compensatie indirecte emissiekosten 2014-2025, beperkt tot de steunintensiteit van 75%. Het jaar (X) heeft betrekking op het jaar waarin de bedrijven door het FIO worden gecompenseerd voor indirecte emissiekosten in het emissiejaar X-1. De vergoeding van het FIO door het VKF gebeurt in het jaar X+1.

De cijfers t.e.m. emissiejaar 2024 zijn beschikbaar op de website van VLAIO[10]. De uitbetaalde steun varieert sterk in functie van de CO_2-prijs. De relevante emissiefactor weerspiegelt het belang van met fossiele brandstof gestookte centrales voor de op de groothandelsmarkt bepaalde eindprijs en hun rol als marginale centrales in de rangorde.

De maatregel wordt gefinancierd uit het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO) op de begrotingspost “Compensatie Indirecte Emissiekosten”. Het FIO keert de compensaties uit in het jaar nadat de kosten zijn opgetreden (het ‘emissiejaar’). Het daaropvolgende jaar wordt het FIO hiervoor vergoed vanuit het VKF. In 2017 is een eerste transfer uitgevoerd van het VKF naar het FIO ten bedrage van 39.384.000 euro. Tussen 2017 en 2021 gebeurde deze vergoeding jaarlijks met de in het VKF beschikbare kasmiddelen. Door het ontbreken van voldoende kasmiddelen wordt het FIO sinds 2022 vergoed vanuit de algemene uitgavenbegroting. Deze bedragen worden door het VKF opnieuw gecompenseerd (via desaffectatie) aan de algemene uitgavenbegroting van zodra er veilingopbrengsten vanuit de rijksrekening naar het VKF worden doorgestort (een eerste keer begin 2024, zie hoofdstuk 1).

[10] https://www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/compensatie-indirecte-emissiekosten/na-de-aanvraag-worden-de-volgende-stappen-gevolgd

Het kader voor de toekenning van compensatie van de indirecte emissiekosten werd in 2023 aangepast. De afbakening van de in aanmerking komende sectoren en de vastlegging van de steunparameters voor de periode (emissiejaren) 2021-2030 zal gebeuren volgens de nieuwe Europese richtsnoeren van 25/09/2020[11]. De bijhorende CO_2-emissiefactoren en de benchmarkwaarden werden op 24/11/2021 gepubliceerd via een supplement aan de richtsnoeren[12]. Deze nieuwe regels werden omgezet naar Vlaamse regelgeving[13] en zijn van toepassing op de emissiejaren vanaf 2021, met een impact op de uitbetalingen door het FIO vanaf 2022, en een impact op de compensaties door het VKF vanaf 2023. De belangrijkste wijziging is de nieuwe emissiefactor (van 0,76 ton CO_2/MWh in de vorige periode naar 0,51 in de huidige periode). De steunintensiteit bedraagt standaard 75% maar conform de Europese richtsnoeren kan hiervan worden afgeweken door toepassing van een uitzonderingsmechanisme dat een maximale steunintensiteit van 95% toelaat voor bedrijven die disproportioneel veel indirecte emissiekosten hadden ten opzichte van hun bedrijfsresultaat. Deze verhoogde steun wordt niet aan het FIO vergoed vanuit het VKF.[14] Bedrijven die wensen te worden gecompenseerd voor de indirecte emissiekosten moeten bovendien aan meer voorwaarden voldoen dan een engagement in de Energiebeleidsovereenkomst. Ze moeten een klimaatplan met het oog op een koolstofarme bedrijfsvoering in 2050 indienen, en bedrijven die nog niet de benchmarkwaarde qua elektriciteitsverbruik halen, dienen minstens 50% van de steun te besteden aan klimaat- of energiemaatregelen.

Het totale bedrag dat t.e.m. 2025 binnen de uitgaven van het VKF werd voorzien voor ICL bedraagt **1.095.553.389 euro**, en is opgebouwd uit de vergoedingen van het VKF aan het FIO t.e.m. 2025 plus het bedrag dat in 2025 door FIO aan de bedrijven werd uitgekeerd (en in 2026 door het VKF aan het FIO zal worden vergoed).

6 Flankerend beleid voor het terugdringen van bijkomende ruimte-inname

De VKF-middelen worden sinds 2023 ook aangewend voor de uitvoering van het Vlaamse flankerend beleid voor het terugdringen van bijkomende ruimte-inname voor wonen en werken (‘Bouwshift’) met als doelstelling om het bijkomend ruimtebeslag te reduceren naar 3 ha/dag tegen 2025 en 0 ha/dag tegen 2040. Het terugdringen van ruimte-inname voor wonen en werken levert immers ook een onrechtstreekse bijdrage aan het behalen van de klimaatdoelstellingen. De ‘bouwshift’ werd op 23/12/2022 toegevoegd aan de lijst van toegelaten bestemmingen van VKF-middelen d.m.v. een aanpassing van het VKF-oprichtingsdecreet.

Conform de beslissing van de Vlaamse Regering van 23 februari 2022 (VR 2022 2302 MED.0069/2) werd een BRV-fonds opgericht. Jaarlijks zal 100 miljoen voor gemeentelijke planschade beschikbaar zijn in het BRV-fonds, tak lokaal bouwshiftfonds, dat wordt aangevuld vanuit het VKF, rekening houdende met de meest actuele ramingen van de inkomsten en uitgaven van het Vlaams Klimaatfonds. Voor planschade op Vlaams niveau kan tot max. 5 miljoen per jaar gebruik worden gemaakt van de middelen in het lokaal bouwshiftfonds. De eerste tussenkomsten in dergelijke planschadedossiers wordt pas verwacht vanaf 2026.

[11] Richtsnoeren betreffende bepaalde staatssteunmaatregelen in het kader van het systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten na 2021.
[12] https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-11/amending_communication_guidelines_ETS_annexII_and_III_0.pdf.
[13] Besluit van de Vlaamse Regering van 3 februari 2023 tot toekenning van steun aan ondernemingen voor de compensatie van indirecte emissiekosten.
[14] De toepassing van het uitzonderingsmechanisme voor de emissiejaren 2022 en 2023 werd in 2025 goedgekeurd door de Europese Commissie.

In 2023 werd 100 miljoen euro vastleggingskrediet naar het BRV-fonds herverdeeld. Door het ontbreken van voldoende kasmiddelen in het Klimaatfonds gebeurde de prefinanciering van het BRV-fonds met algemene middelen (zie hoofdstuk 1). In 2024 en 2025 zijn er geen bijkomende herverdelingen vanuit het VKF gebeurd.

7 Internationale klimaatfinanciering

In het Akkoord van Parijs hebben ontwikkelde landen zich geëngageerd tot het voorzien van 100 miljard USD/jaar tegen 2020 om ontwikkelingslanden bij te staan in hun strijd tegen de gevolgen van klimaatverandering, zowel voor mitigatie- als adaptatieacties. Deze doelstelling valt ook onder de VN Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling en de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

Het Vlaamse Gewest levert een bijdrage aan deze internationale klimaatfinanciering in lijn met de modaliteiten van het samenwerkingsakkoord van 12 februari 2018 over de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2013-2020. Dit akkoord bepaalt dat België jaarlijks 50 miljoen euro bijdraagt aan internationale klimaatfinanciering in de periode 2016-2020, waarvan het Vlaamse Gewest 14,5 miljoen euro/jaar of 72,5 miljoen euro voor de volledige periode levert. De totale Vlaamse bijdrage aan internationale klimaatfinanciering in 2013-2020 wordt weergegeven in tabel 6. We kunnen besluiten dat Vlaanderen zijn engagementen met betrekking tot internationale klimaatfinanciering in de periode 2016-2020 heeft gerespecteerd.

Jaar	Bijdrage VKF	Bijdrage andere	Totaal IKF	% VKF
2013	0	3.621.647	3.621.647	0%
2014	0	2.722.105	2.722.105	0%
2015	3.500.000	3.563.793	7.063.793	50%
2016	15.657.091	3.413.753	19.070.844	82%
2017	750.000	5.664.469	6.414.469	12%
2018	1.667.447	4.632.974	6.300.421	26%
2019	4.697.833	9.465.353	14.163.186	33%
2020	5.200.549	21.869.939	27.070.488	19%
Totaal 2013-2020	31.472.920	54.954.033	86.426.953	37%
Totaal 2016-2020	27.972.920	45.046.488	73.019.408	38%

Tabel 6: Vlaamse bijdrage aan internationale klimaatfinanciering 2013-2020 (betalingen, euro).

De Vlaamse Regering (Regeerakkoord 2019-2024) besliste om internationale klimaatambitie te tonen door verder bij te dragen aan internationale klimaatfinanciering en deze middelen voortaan bij voorkeur in te zetten voor projecten waar Vlaamse ondernemingen in participeren. In het nieuwe Samenwerkingsakkoord van 22 september 2023 engageert Vlaanderen zich tot een bijdrage van 68 miljoen euro in de periode 2021-2024. Aan dit engagement zal voldaan zijn zodra aan het eind van deze periode voor het volledige bedrag minstens een verbintenis voorligt voor specifieke bijstand aan een (ontwikkelings)land of een multilaterale organisatie. Uit tabel 7 blijkt dat Vlaanderen deze doelstelling haalt, met een totaal vastgelegd bedrag van meer dan 70 miljoen euro in deze periode.

Jaar	Vastleggingen			Betalingen		
	Bijdrage VKF	Bijdrage andere	Totaal IKF	Bijdrage VKF	Bijdrage andere	Totaal IKF
2021	5.944.813	7.898.594	13.843.407	6.553.417	6.205.133	12.758.550
2022	11.847.569	4.709.271	16.556.840	939.461	5.197.044	6.136.504
2023	17.433.823	6.064.349	23.498.172	6.043.743	6.201.044	12.244.787
2024	16.544.128	320.499	16.864.627	12.694.154	8.910.872	21.605.026
Totaal	**51.770.333**	**18.992.713**	**70.763.046**	**26.230.773**	**26.514.093**	**52.744.866**

Tabel 7: Vlaamse bijdrage aan internationale klimaatfinanciering 2021-2024 (vastleggingen en betalingen, in euro).

Voor het jaar 2022 zijn de betalingen vanuit het VKF beperkt: dit komt omdat de eerste schijven pas betaald mogen worden bij de opstart van de projecten. De eerste betalingen in het kader van de door het departement Omgeving georganiseerde oproep 2022 (G-STIC Climate Action Programme 2022) vonden dus pas plaats in 2023. De eerste betalingen in het kader van de G-STIC oproep 2023 vonden plaats begin 2024. In 2024 gingen de oproepen van het departement Omgeving i.s.m. G-STIC verder onder de naam 'Vlaams Internationaal Klimaatactieprogramma' (VIKAP). De oproep 2024 bestond uit twee fases: een eerste oproep begin 2024 gericht disseminatie- of capaciteitsopbouwprojecten (eerste betalingen eind 2024), en een tweede oproep medio 2024 gericht op demonstratieprojecten (eerste betalingen begin 2025).

Bovenstaande tabel houdt rekening met projecten die om diverse redenen vroegtijdig werden stopgezet. In de periode 2021-2025 werd een definitieve beslissing in die zin genomen voor vier projecten, wat resulteerde in de annulering van vastleggingskredieten en/of terugvordering van reeds betaalde schijven.

Bij gebrek aan voldoende middelen bij het VKF werd er in 2025 geen nieuwe oproep meer gelanceerd; nieuw initiatief bleef beperkt tot een bijdrage aan het International Renewable Energy Agency (IRENA).

De totale bijdrage uit het VKF voor de periode 2013-2025 bedraagt **86.763.881 euro**, in beleidskredieten.

De financieringsbronnen voor deze bijdrage (2013-2025) zijn voornamelijk de begrotingen van de betrokken Departementen: Kanselarij en Buitenlandse Zaken (36%), Omgeving (7%), Economie, Wetenschap en Innovatie (4%) en Mobiliteit en Openbare Werken (0,1%). Het VKF stond in voor 53% van de totale Vlaamse bijdrage aan internationale klimaatfinanciering in 2013-2025. De middelen uit het VKF worden verstrekt via de departementen Kanselarij en Buitenlandse Zaken (DKBUZA) en Omgeving (OMG).